

Beynəlxalq təşkilatların hərbi məzmunlu sənəd və müqavilələrinin uyğunluq problemi barədə

Gülşən Mehdiyeva

*Heydər Əliyev adına Hərbi Akademiyanın dosenti,
filologiya üzrə fəlsəfə doktoru*

E-mail: gulshen_isazade@hotmail.com

Rəyçilər: filol.ü.e.d., prof. F.Y. Veysəlli,
filol.ü.f.d., dos. C.M. Babayev

Açar sözlər: beynəlxalq təşkilat, hərbi, müqavilə, sənəd, tərcümə, üslub

Ключевые слова: международная организация, военный, договор, документ, перевод, стиль

Key words: international organization, military, treaty, document, translation, style

Dillərin qarşılıqlı əlaqəsi, bir-birinə təsiri, bir dilin digərindən söz alması tarixi zəruriyyətdən və ehtiyacdən doğur.

Hərbi sözlər və xüsusilə də beynəlmiləl sözlər müasir dünya dillərinin leksikologiyasında xüsusi yer tutur və dillərin qarşılıqlı şəkildə zənginləşməsinə, müxtəlif sistemli dillərin bir-birinə daha da yaxınlaşmasına səbəb olur. Beynəlmiləl sözlər, yaxud terminlər dünya dillərinin leksik fondunda geniş yer tutur. Beynəlxalq təşkilatların hərbi məzmunlu sənəd və müqavilələrinin müxtəlif dillərdə uyğunluq problemini araşdırarkən hərbi sözlərə münasibət müəyyən olunmalı, onların mahiyyətinin, ayrı-ayrı dillərdə funksiyalarının izahında bir-birindən hansı şəkildə fərqlənmələrinə diqqət yetirilməlidir.

Beynəlxalq təşkilatların hərbi məzmunlu sənəd və müqavilələrinin hazırlanması zamanı işlədilən beynəlmiləl terminlərin izahındakı müxtəliflik dilçiliyin müasir mərhələsində də müşahidə edilir. Tədqiqatçılar beynəlmiləl leksik vahidləri müəyyənləşdirmək üçün həmin leksik vahidlərin işləndiyi dillərin sayını, bəziləri isə onlardan istifadə edənlərin sayını əsas göstərici hesab edirlər. Bu və ya digər dil vahidinin beynəlmiləl söz olması üçün onların işləndiyi dillərin sayının müəyyənləşdirilməsində də dilçilərin fərqli mövqeləri müşahidə edilir.

Bəzi dilçilərin qənaətinə görə, ən azı üç müxtəlif sistemli dildə forma və məzmunu uyğun olaraq işlənən sözləri beynəlmiləl leksikaya aid etmək olar (4, s. 128). Bəzi dilçilər isə belə hesab edirlər ki, beynəlmiləl sözlərə hansı baxımdan yanaşmaqdan asılı olmayaraq, onların əksəriyyəti ən azı üç və ya daha çox müxtəlif sistemli dillərin lüğət tərkibində özünə yer tapa bilər və işləndiyi dillərin hamısında eyni semantik mənaya və oxşar səs qışasına malik olmaqla dilin elm, texnika, mədəniyyət, incəsənət, siyasət, idman, hərbi və s. sahələrinə aid anlayış və məfhumları ifadə etməlidir. N.Çiçerina yazır ki, "Sırf dilçilik nöqtəyi-nəzərindən beynəlmiləl terminlərin işlədildiyi bütün dillərdə eyni mənayı ifadə etməsi, eyni səs tərkibinə malik olması, hətta eyni yazılış formasına malik olması zəruridir (5, s. 32). İstənilən sahəyə aid olan termin dəqiq, aydın, üslubi cəhətdən neytral olmalıdır. Onlar təkmonal (mononim) olur və ancaq xüsusi kontekst daxilində polisemantik ola bilər. Hətta bəzi halda hərbi beynəlmiləl terminlərdə bu xüsusiyyətlərdən biri əksik olarsa belə, təkmonalılıq bu terminlərə xas olan ən vacib cəhət hesab edilir. Ambiqyutivlik (ikimonalılıq) bu terminlərin işlədilməsində çətinlik və qarışıqlıq yarada bilər ki, bu səbəbdən də rəsmi hərbi texnologiyada

xüsusi vəziyyətlərdə sözlərin mənalari məhdudlaşdırıla bilər (12, s. 380). Əsas məqsəd lazım olan, yəni ötürülən mənanın başa düşülməsidir və səhv anlaşılmadan yayınmaqdır. Hərbi terminologiyada işlədilən sözlər üç əsas sahəni əhatə etməlidir: 1) hərbi təchizat və ləvazimatlara aid olan sözlər; 2) hərbi qayda-qanunları ehtiva edən sözlər; 3) hərbi dərəcələr, rütbələri və s. əhatə edən sözlər (12, s. 381).

Beynəlmiləl terminlərin yaranması dilçilikdə xüsusi elmi və praktik əhəmiyyət kəsb edir. Beynəlmiləl xarakter kəsb edən terminlər bir neçə dilin ümumi vahidinə çevrilə bilər və bu da imkan verir ki, bu cür sözlər həmin dillərin ümumi dil vahidinə çevrilsin. Təbii ki, bir-birilə əlaqəsi olmayan dillərin qarşılıqlı təsirindən danışmaq olmaz. Beynəlmiləl sözlərin dildə yaranması və işlədilməsi üçün lazım olan şərait olmalıdır. Bu səbəbdən də beynəlmiləl sözlərin yaranması və yayılması da təbii olaraq daha çox halda areal amil və xalqların bir-birilə fərqli şəkildə olan əlaqə və münasibətlərinin mövcudluğu ilə əlaqəli olaraq reallaşır. Areal amil ona görə əsas göstərici hesab edilir ki, çox tədqiqat əsərlərində beynəlmiləl sözlərlə regionalizmlər qarşılaşdırılır və çox halda bunlar bir-birindən fərqli anlayışlar kimi təqdim olunur.

Beynəlxalq təşkilatların hərbi məzmunlu sənəd və müqavilələrinin hazırlanması zamanı işlədilən beynəlmiləl terminlər əsas dil vahidi olan hərbi mətnlərdə işlədilir.

Diğər mətn növlərində olduğu kimi, hərbi mətnlərin də əsas elementi cümlə hesab edilir. Həyatımızın hər bir anında, o cümlədən hərbi sahədə də cümlədən istifadə edirik və heç bir hərbi münasibət cümləsiz reallaşa bilməz.

Beynəlxalq təşkilatların hərbi məzmunlu sənəd və müqavilələrinin hazırlanması zamanı işlədilən, yaxud qurulan mətnlərin uyğunluğu zamanı semantik əlaqə üsullarına diqqət yetirmək lazımdır. Aşağıdakı nümunədə işlədilən mürəkkəb sintaktik bütöv bir abzası təşkil edir. Bu da o deməkdir ki, hər iki tərcümədə uyğunluq vardır. Lakin diqqət yetirmək lazımdır ki, burada fasilə və məna düzgün alınsın. Nümunəni oxuyaq:

The European Secure Software Defined Radio aims to develop common technologies for European military radios. The adaptation of these technologies as a standard will guarantee the interoperability of EU forces in the framework of joint operations, regardless which radio platforms are used, thereby reinforcing the European strategic autonomy.

The European Secure Software Defined Radio project will provide a secure military communication system, improving voice and data communication between EU forces on a variety of platforms (Permanent Structured Cooperation (PESCO)'s projects).

Tərcüməsi:

Avropa Təhlükəsizliyi Proqramı müəyyən edilmiş Radio Avropa hərbi radioları üçün ümumi texnologiyaların inkişaf etdirilməsini hədəfləyir. Bu texnologiyaların bir standart kimi uyğunlaşdırılması, hansı bir radio platformasının istifadə olunmasından asılı olmayaraq, AB qüvvələrinin birgə əməliyyatlar çərçivəsində birgə işləməsini təmin edəcək, beləliklə Avropa strateji muhtariyyətini möhkəmləndirir.

Avropanın Təhlükəsiz Proqram Təminatlı Radiosu layihəsi müxtəlif platformalarda AB qüvvələri arasında səs və məlumat rabitəsinin təkmilləşdirilməsini təmin edən təhlükəsiz hərbi kommunikasiya sistemini təmin edəcəkdir.

Birinci abzasda *Avropa Təhlükəsizliyi Proqramı müəyyən edilmiş Radio Avropa hərbi radioları* haqqında, ikinci abzasda isə *Avropanın Təhlükəsiz Proqram Təminatlı Radiosu layihəsi* haqqında məlumat verilir.

Bu nümunədə müşahidə edilən əlaqə üsulları semantik əlaqə üsullarının bir növü olan eyni zamanlılıq əlaqəsi hesab edilir. İkinci abzasda ifadə edilən hadisələr birinci abzasda ifadə

edilən hadisələrlə eyni zamanda baş verir. Bu zaman həmçinin abzaslar arasında müşahidə edilən əlaqə uyğunluq məsələsindən əlavə, bu mürəkkəb sintaktik bütövlər arasında formal əlaqə üsulları, yəni intonasiya və morfoloji vasitələr bu abzasları bir-birinə bağlayır. Morfoloji vasitələrə bu tərcümədə işlətdiyimiz bir sıra feillərin şühudi keçmiş zaman formaları nəzərdə tutulur. İndi isə digər mətnin uyğunluq problemini yoxlayaq.

Today, we can research together the technologies of tomorrow in the field of defence and develop together our defence capabilities. We can buy, together, to ensure that we have all the capabilities we need and also spend efficiently.

We can act together on operations to manage and prevent crises, to strengthen our partners, to make our citizens more secure. This is the European Union of security and defence that we have started to step up (High Representative/Vice President Federica Møthering, December 2017).

Tərcüməsi:

Bu gün biz birlikdə müdafiə sahəsində sabah mövcud olacaq texnologiyaları tədqiq etməliyik, araşdırmalıyıq. Biz birlikdə müdafiə qabiliyyətimizi inkişaf etdirməliyik. Biz birlikdə əmin olmalıyıq ki, bizim ehtiyac hiss etdiyimiz hər şeyimiz vardır və biz olmayanları ala bilərik və həmçinin onlardan bərabər şəkildə səmərəli istifadə edə bilərik.

Biz birlikdə böhrana qarşı mübarizə apara və onun qarşısını ala bilərik. Biz birlikdə tərəfdaşlığımızı gücləndirə və millətimizin təhlükəsizliyini təmin edə bilərik. Bizim başlatmaq istədiyimiz Avropa təhlükəsizlik və müdafiə birliyi budur!

Burada yazılan abzasda hər iki dildə sərhədlər arasında uyğunluq müşahidə edilir. Lakin əvvəlki nümunədə olduğu kimi burada da abzasları fərqləndirən əsas vasitələr onlar arasında olan fasilə və mənanın qırılması hesab edilir (3, s. 116).

Göründüyü kimi, hər iki abzasda təkrarlar müşahidə edilir. Təkrar olunan element ingilis dilində *together*, Azərbaycan dilində *birlikdə*, *bərabər* kimi ifadə edilir. Bu element mətn komponentlərini elə bir-birinə bağlayır ki, bunu ancaq dairə (period) ilə müqayisə etmək olar. Hər bir açıq-qapalı mətn fırlanma çevrəsinə malikdir və buna görə də bəzən mətnə period adı da verilir (2, s. 148).

Bu nümunələrdə olduğu kimi təkrar qapalı xüsusiyyətinə malik olub, mətnin daxili vahidi kimi fəaliyyət göstərir. Təkrar olunan *together* söyləmi mətn daxilində dairəvi şəkildə dolayır və digər söyləmlərlə əlaqə yaradaraq özünəqayıdışı tələb edir. Təkrar olunan element hər bir söyləmdə müşahidə edilən özünəməxsus intonasiya axını ilə fərqlənir.

Hərbi mətnlərin yaranmasında təkrar olunan leksik vahidlər çoxçeşidli hesab edilir.

Yuxarıda verdiyimiz nümunədə qrupdaxili əlaqə üsulu kimi semantik vasitə olan eyni zamanlı əlaqəsi özünü göstərir. Hər iki abzasda işlədilən *together* sözü müxtəlif vəzifələri yerinə yetirir. Göründüyü kimi, hər iki mürəkkəb sintaktik bütövde işlədilən vasitələr formal əlaqə üsulu hesab edilən birləşdirici intonasiya və morfoloji vasitələrdir.

C.Ellis hərbi mətnlərin uyğunluq problemi barədə yazır: "İstənilən əsərdə bu hərbi sənəd ola bilər, yaxud roman, bədii əsər, hekayə, nəsr əsəri və s. materialın başa düşülməsi, anlaşılması onda ehtiva edilən leksik, sintaktik vahidlərin bir-birilə düzgün əlaqəyə girməsindən asılıdır" (13, s. 3).

Mətnlərin uyğunluğu həmçinin ümumilikdə yayılmış yaddaş mədəniyyətindən də asılı olaraq reallaşır. Ən uğurlu uyğunluq problemi lazım olan hadisənin təqdimatının bariz əks olunması ilə izah edilir (13, s. 4).

Ümumiyyətlə, hərbi mətnlər mətnin növləri arasında xüsusi yer tutur. Hazırda cari geosiyasi vəziyyətdən asılı olaraq həm yerli, həm də transmilli təhlükəsizlik problemləri

çoxlarının diqqət mərkəzindədir. Hərbi sənədlər, mətnlər, hərbi təhsil hamısı müəyyən hərbi diskursun yaranmasına səbəb olur.

Beynəlxalq təşkilatların hərbi məzmunlu sənəd və müqavilələrinin hazırlanması zamanı hərbi mətnlərin kateqoriyalarının saxlanılmasına diqqət yetirmək lazımdır.

Yeri gəlmişkən, qeyd etməliyik ki, mətnin əsas kateqoriyalarının müəyyənləşdirilməsinin öyrənilməsi XX əsrin 80-ci illərindən başlanmışdır. N.V.Çiçerina mətnin kateqoriyalarının dördünü müəyyən etmişdir. Onlar zaman, məkan, icraçı və hadisə hesab olunur. (5, s. 7) C.N.İlçenko kompetentlik, üzvlənmə və modallıq kimi kateqoriyaları (6, s. 34) fərqləndirir. A.F.Papina isə mətnin 5 əsas kateqoriyasını irəli sürür: 1) kommunikativ aktın iştirakçıları; 2) hadisə, proses və faktlar; 3) zaman (dövr, psixoloji vəziyyət, dəqiqlik); 4) məkan və hadisələrin yeri; 5) qiymətləndirmə; qiymətləndirmə aksioloji keyfiyyət və kəmiyyət, eyni zamanda rəşional, utilitar, normativ, teoloji ola bilər. (7, s. 208)

C.N.İlçenko yazır ki, nitq əlamətlərinin hissə və tam münasibəti prinsipinin pozulması, ekstralingvistik amillərə istiqamətlənmə nəticəsində danışq əlamətlərinin mətnə ötürülməsi ilə mətnin kateqoriyaları artır. (6, s. 12)

T.V.Matveyevaya görə, mətn kateqoriyaları mətnin qarşılıqlı əhəmiyyətli əlamətidir. Bu əlamətlər mətnin ümumi mənasının müəyyən hissəsini müxtəlif dil, danışq və mətn vasitələri ilə əks etdirir. (8, s.33)

M.Dımarskiy mətnin kateqoriyası dedikdə “onun deyktik modusunu” nəzərdə tutulduğunu iddia edir. O yazır ki, müəyyənlik və qeyri-müəyyənlik məndəki bütün obyekt xronotop semantikəli elementlər ilə bağlı götürür. (9, s. 268)

Beləliklə, mətnin kateqoriyaları ümumi şəkildə bunlardır: 1) integrasiya; 2) əlaqələnmə; 3) retrosaksiya; 4) kontinium; 5) prospektiya; 6) dərinlik; 7) presuppozisiya; 8) praqmatika və s. (14, s. 24) Bu kateqoriyalar hərbi mətnləri üçün də keçərlidir.

Hərbi sənədlərdə işlədilən hərbi terminlər həm ictimaiyyət, həm də fərdi insanlara kütləvi informasiya vasitələri ilə aşılır. Burada diqqət yetirilməli əsas məsələlərdən biri odur ki, lazım olan termin fərqli dillərdə düzgün izah olunsun, uyğunlaşdırılsın və aydın çap olunsun. Əksi olarsa, dəhşətli nəticələr baş verə bilər. Hətta hərbi müharibələr belə gözlənmək olar. Bu zaman dövlətlər arasında anlaşılmazlıq yaranar, və ünsiyyət düzgün alınmaya bilər.

Qlobal təhlükəsizliyi nəzərə alaraq pan-Avropa və pan-Atlantik hərbi strukturu artıq qəti şəkildə qərar verib ki, hərbi sənədlər, buraya daxildir kiçik kitabçalar, bələdçi kitabları, hərbi sənədlər, müqavilələr, bir sözlə hərbi ilə əlaqəsi olan istənilən mətn semantik və praqmatik cəhətdən düzgün uyğunlaşdırılmalıdır (10, s. 7). Yəni burada əsas məsələ fərqli dillərə olunan tərcümələrin uyğunluq problemindən gedir. Seçilən söz, işlədilən söyləmə yerində olmalı, semantik və praqmatik bağlılıq gözlənilməlidir. Odur ki, hərbi sənədlərin uyğunluq problemlərinin öyrənilməsinə diqqət və maraq olduqca güclüdür.

Hərbi mətnlər müəyyən edilmiş, əvvəlcədən nəzərdə tutulmuş ünsiyyətə xidmət edir. M.Rocers yazır ki, bu cür mətnlər xüsusi sosio-mədəni kontekstdə müşahidə edilir və adətən xüsusi hərbi diskurs mühitində işlədilir ” (17, s. 28-32). M.Rocersə görə, hərbi mətnlərin bu cür işlədilməsi hərbi janrları da formalaşdırır. Hərbi mətnlər mətnin xüsusi növü olmaqla yanaşı nisbətən sərt janr konvensiyalarına sahib olur və ancaq xüsusi bir auditoriya, yaxud peşəkar diskurs cəmiyyəti üçün münasib hesab edilir (11, s. 229). Hərbi mətnlərin uyğunluğuna aydınlıq, dəqiqlik xasdır, yaxud da onların uyğunluğu zamanı aydınlıq, dəqiqlik mütləq gözlənilməlidir. Hərbi sənədlərin uyğunluğu zamanı xüsusi olaraq heç bir şişirdilməyə yol verilməməlidir. Hətta tək sözdən, yaxud tək parça söyləmədən ibarət olan hərbi sənəd belə, həyati əhəmiyyət daşıya bilər, yaxud bilir. Buna görə də hərbi mətnlər normal olaraq qeyri-

sabitlik prinsipinə uyğun olaraq hazırlanmalıdır, məsələn, onlarda ikimənalılıq və müxtəlif şərtlərə yol açan çoxmənalılıq gizlənməməlidir.

Hərbi mətnlər ümumilikdə mətnlərin sinfinə aid olsa da, onlar janr və üslub baxımından digər mətn növlərindən fərqlənir (16, s. 105). Hərbi mətnlərin yazılışı zamanı diqqət vermək lazımdır ki, onların şərh zamanı mətni ötürənin niyyəti aydın başa düşülsün. Eyni zamanda, hərbi mətnlər ölkədə baş verən hadisələrlə əlaqədar olaraq geniş kütləyə də ünvanlana bilər. Hərbi sahədə kifayət qədər məlumatı olmayan şəxs çox halda mövzu ilə bağlı məlumatlı deyilsə, o halda məsələni səhv anlaya bilər (18, s. 65). Ümumiyyətlə, hərbi terminlərlə tanış olmaq zəruridir. Əks halda eyni konsepti göstərən bir termin hərbi mətnə oxşar yazılışı və tələffüzü olan sözlə fərqli mənalar ifadə edə bilər. Bu cür konseptlər “yalançı dostlar” adlandırılır (15, s. 160).

Hərbi mətnlərin dili, yaxud hərbi mətnlərdə işlədilən terminologiya mətnin ən qədim dil forması hesab edilir. Ölkədə, yaxud dünyada hərbi mühitdə baş verən hadisələrlə əlaqədar olaraq hərbi terminologiya da yenilənir və inkişaf edir. Hərbi sahədə yaranan sözlərin çoxu hibridləşmə, başqa sözlərdən yaranma, alınma kimi xüsusiyyətlərə malik olur. Onların çoxu Latın, yunan, fransız mənşəli olur (14, s. 139). Məsələn:

Latın mənşəli (20)	Yunan mənşəli (20)	Fransız mənşəli (21)
<i>Stratègion</i> (commander's tent) (komandirin çadırı); <i>Xenagia</i> (foreign legion; military unit) (xarici legion, hərbi birlik); <i>Xenagos</i> (mercenary commander) (muzdlu əsgər); <i>Xenos</i> (foreigner; mercenary) (xarici; muzdlu);	<i>Symmachos</i> (ally) (müttəfiq); <i>Synaspismos</i> (locked shields formation) (kilidlənmiş qalxanların hazırlanması); <i>Syngenès</i> (guard cavalryman) (gözetçi süvari);	Battalion (tabor), soldier (əsgər), marine pistol (dəniz tapançası), squad (tağım), squadron (eskadra), platoon (bölük),

Hazırda ingilis dili beynəlxalq dil olduğundan hərbi sahədə işlədilən sözlərin çox bu dildən alınır.

Məqalənin aktuallığı. Beynəlxalq təşkilatların hərbi məzmunlu sənəd və müqavilələrinin fərqli dillərdə uyğunluq problemlərinin fərqləndirilməsi yolları məqalənin aktuallığını təşkil edir.

Məqalənin elmi yeniliyi. Elmi yenilik Beynəlxalq təşkilatların hərbi məzmunlu sənəd və müqavilələrinin uyğunluğunun öyrənilməsi zamanı müşahidə edilən oxşar və fərqli cəhətlərin müəyyənlişməsi, araşdırılmasından ibarətdir.

Məqalənin praktik əhəmiyyəti və tətbiqi. Məqalədə tədqiq edilən vasitələr tələbələr, müəllimlər, tədqiqatçılar və digər hərbi sahə ilə maraqlanan şəxslərin düzgün istifadəsinə yardımçı ola bilər.

Ədəbiyyat

1. Abdullayev K. Azərbaycan dili sintaksisinin nəzəri problemləri. Bakı: MTM Innovation, 2016.
2. Abdullayev Ə. Ə. Aktual üzvlənmə, mətn və diskurs. Bakı: Zərdabi LTD, 2011.
3. Allahverdiyeva F.M. Bədii mətnin formalaşmasında sintaktik əlaqə vasitələri. Bakı:

Elm və təhsil, 2011.

4. Qasimov İ. Z. Müasir Azərbaycan dilində hərbi terminlərin yaranma yolları. Bakı: Nurlan, 2000, 216 s.

5. Чичеина Н.В. Медиатекст как средство формирования медиа грамотности у студентов языковых факультетов. Москва: Эдиториал УРСС, 2008.

6. Ильченко С.Н. Интервью в журналистском творчестве. СПб: СПВГУ, 2003.

7. Папина А.Ф. Текст: его единицы и глобальный категории. Москва: Эдиториал УРСС, 2002.

8. Матвеева Т.В. Функциональные стили в аспекте текстовых категорий. Свердловск: Изд-во Урал.ГУ, 1990.

9. Дымарский М.Я. Проблемы текст образования и художественный текст. На материале русской прозы XIX-XX вв. Москва: Эдиториал УРСС, 2001.

10. Baumann K. D. The interdisciplinary concept of translational intertextuality, illustrated on the basis of LSP text networks. SYNAPS 29, 2013.

11. Byrne J. Technical Translation. The journal of specialized translation. Issue 27, Volume 6, Dordrecht: Springer, 2006.

12. Chambers J. Wh. The Oxford companion to American military history (2nd ed.).USA: Oxford University Press, 1999.

13. Ellis J. The literary adaptation: An introduction. Screen 23 (1), 1982.

14. Ivir V. Internationalisms: Marked or unmarked. In O. M. Tomic (Ed.), Markedness in synchrony and diachrony. Berlin: De Gruyter Mouton, 1989.

15. Nida E. Towards a science of translating. The Netherlands: E.J. Brill Leiden, 1964.

16. Reiss K. Text types, translation types and translation assessment. In A. Chesterman (Ed.). Readings in translation theory Finland: Loimaan Kirjapaino Oy, 1989.

17. Rogers M. Specialized translation. Shedding the 'non-literary' tag. India: Palgrave Macmillan, 2015.

18. Venuti L. The translator's invisibility. A history of translation. London/New York: Routledge, 1995.

19. Longman Dictionary of Contemporary English. UK: Pearson Education LTD, 2003.

20. Dorst van S. Glossary of military terms from Latin and Greek origin.

21. members.tripod.com/~S_van_Dorst/glossary.html

22. <https://www.quora.com/What-English-military-vocabulary-c>.

Г. Мехтиева

О проблемах адаптации военных документов и договоров международных организаций

Резюме

В статье рассматриваются вопросы адаптации военных документов и договоров международных организаций. В ней отмечается, что военные термины и в особенности международные военные термины занимают особое место в мировой лексикологии. Военные термины используются для улучшения интерактивной связи между языками, а

также способствуют сближению языков, принадлежащих к различным системам. В статье подчеркивается тот факт, что при переводе военных документов и договоров международных организаций на разные языки важно придерживаться адаптации терминов в сравниваемых языках. Переводчик должен переводить ясно и точно. В статье подчеркивается, что любая опечатка или неправильное произношение, искажение военных терминов может исказить правильное понимание терминов, а это может привести к различным неприятным последствиям между государствами или организациями.

G. Mekhdiyeva

On the adaptation problems of military documents and treaties of the international organizations

Summary

The article deals with the adaptation problems of military documents and treaties of international organizations. It states that the military terms and especially the international military concepts have occupied a very particular place in the word stock of the world's lexicology. The military terms are used to enrich the interactive communication of the languages, and they also help the closeness of the languages belonging to different systems. The article highlights the fact that while translating military documents and treaties of the international organizations into different languages it is important to follow the ways of adaptation of the terms in the compared languages. It is necessary for the translator to be clear, accurate, and definite. The article underlines that any misprinting, or misspelling of the military terms may lead to the misunderstanding of the terms, and it may cause different terrible results between states, or organizations.

Redaksiyaya daxil olunb: 24.09.2019